

**R E P U B L I K A
S L O V E N I J A
V I Š J E
D E L O V N O
I N S O C I A L N O
S O D I Š Č E**

VDSS sklep Pdp 801/2010

Sodišče: Višje delovno in socialno sodišče

Oddelek: Oddelek za individualne in kolektivne delovne spore

ECLI: ECLI:SI:VDSS:2010:PDP.801.2010

Evidenčna številka: VDS0006190

Datum odločbe: 04.11.2010

Področje: DELOVNO PRAVO

Institut: redna odpoved pogodbe o zaposlitvi - poslovni razlog - vzgoja in izobraževanje - rok za podajo odpovedi - prekluzivni rok

Zveza: ZDR člen 81, 81/2, 88, 88/1, 88/1-1, 88/2, 88/5. ZOFVI člen 115.

Jedro

Rok za podajo odpovedi je prekluzivni, kar pomeni, da po poteku tega roka delavcu ni mogoče zakonito redno odpovedati pogodbe o zaposlitvi.

Izrek

Pritožbi se ugodi, izpodbijani del sodbe (1. in 2. točka izreka) se razveljavi in se zadeva v tem obsegu vrne sodišču prve stopnje v novo sojenje.

Obrazložitev

Sodišče prve stopnje je v 1. točki izreka izpodbijane sodbe ugotovilo, da je sklep tožene stranke o redni odpovedi pogodbe o zaposlitvi, izdan 4. 9. 2007, nezakonit in da tožnici delovno razmerje pri toženi stranki ni prenehalo. V 2. točki izreka je naložilo toženi stranki, da je dolžna tožnico pozvati nazaj na delo, jo prijaviti v pokojninsko, zdravstveno in invalidsko zavarovanje ter ji delovno dobo vpisati v delovno knjižico, v 15 dneh, da ne bo izvršbe. V 3. točki izreka je naložilo toženi stranki, da je dolžna izplačati tožnici za čas brezposelnosti bruto plačo v znesku 1.855,39 EUR, od te plače obračunati in plačati davke in prispevke, neto znesek pa izplačati tožnici, skupaj z zakonskimi zamudnimi obrestmi od posamezne mesečne plače, vsakega 18. dne v mesecu za pretekli mesec, v 15 dneh, da ne bo izvršbe. V 4. točki izreka je naložilo toženi stranki, da je dolžna tožnici povrniti njene pravdne stroške v višini 750,78 EUR, skupaj z zakonskimi zamudnimi obrestmi od dneva izreka sodbe sodišča prve stopnje dalje do plačila, v 15 dneh, da ne bo izvršbe.

Zoper navedeno sodbo se iz vseh pritožbenih razlogov pritožuje tožena stranka in predlaga pritožbenemu sodišču, da pritožbi ugodi, izpodbijano sodbo razveljavi in vrne zadevo sodišču prve stopnje v novo sojenje

oziroma, da izpodbijano sodbo spremeni tako, da v celoti zavrne tožbeni zahtevek tožnice. V pritožbi očita sodišču prve stopnje materialnopravno zmotno stališče, da je tožena stranka pri izdaji spornega sklepa o redni odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnih razlogov dne 4. 9. 2007 prekoračila rok iz 5. odstavka 88. člena ZDR. Tožena stranka je namreč zaradi manjšega vpisa dijakov pričela s postopkom odpovedi večjemu številu delavcev iz poslovnih razlogov za 12 zaposlenih. Člen 88/5 ZDR velja zgolj v zvezi z individualno odpovedjo, saj ZDR za primer odpovedi večjemu številu delavcev iz poslovnih razlogov vsebuje posebne določbe (tako tudi sklep VDSS, opr. št. Pdp 1174/2003 z dne 20. 10. 2003). V zvezi z odpovedjo večjemu številu delavcev veže delodajalca predvsem rok iz 3. odstavka 98. člena ZDR, ki pa je druge narave kot rok, na katerega je oprlo svojo odločitev prvostopenjsko sodišče. Morebitna prekoračitev roka iz 5. odstavka 88. člena ZDR ne more pomeniti razloga za nezakonitost sklepa o odpovedi pogodbe o zaposlitvi v postopku odpovedi večjemu številu delavcev. Zmotna pa je tudi presoja prvostopenjskega sodišča, da je rok iz člena 88/5 ZDR (tudi v kolikor bi bilo v tem sporu to določilo ZDR uporabno) pretekel pred izdajo izpodbijanega sklepa. Takšno naziranje bi bilo nevdržno iz vidika pravne varnosti. Tožena stranka se je konec junija 2007 seznanila z razlogi za redno odpovedi pogodb o zaposlitvi več zaposlenih in je 16. 7. 2007 izdala tudi sklep o odpovedi pogodbe o zaposlitvi za tožnico. Zaradi pritožbe tožnice je bil ta sklep razveljavljen, postopek odpovedi je tekel naprej in se je zaključil šele z izdajo sklepa o odpovedi z dne 4. 9. 2007. V konkretnem primeru, ko specialni zakon omogoča delavcem v vzgoji in izobraževanju pritožbeni postopek pred delodajalcem, glede na določila ZPP, ki se morajo upoštevati v tem postopku, dokončnosti odločitve o odpovedi v roku 30 dni sploh ni mogoče doseči. V kolikor pa bi se izkazalo, da je 30-dnevni rok iz členov 88/5 ZDR vseeno vezan na dokončnost, pa je tako določilo ZDR protiuustavno (v nasprotju s 14. členom in 74. členom Ustave RS). Izpodbijana sodba tudi nima razlogov za odločitev iz 3. in 4. točke izreka izpodbijane sodbe. Poleg tega pričnejo teči zakonske zamudne obresti od prisojenih pravnih stroškov šele z iztekom paricijskega roka in ne z dnem izreka prvostopenjske sodbe, kot je to zmotno zaključilo sodišče prve stopnje.

Pritožbeno sodišče uvodoma ugotavlja, da je o pritožbi tožene stranke že odločalo s sodbo in sklepom opr. št. Pdp 769/2008 z dne 23. 4. 2009 in ji delno ugodilo, 3. in 4. točko izreka izpodbijane sodbe s sklepom razveljavilo in zadevo v tem obsegu vrnilo sodišču prve stopnje v novo sojenje. V preostalem je pritožbo tožene stranke zavrnilo in s sodbo potrdilo 1. in 2. točko izreka izpodbijane sodbe, pri čemer je odločilo tudi, da so pritožbeni stroški nadaljnji stroški postopka. Zoper sodbo pritožbenega sodišča je vložila revizijo tožena stranka. Vrhovno sodišče RS je tej reviziji ugodilo in s sklepom opr. št. VIII Ips 300/2009 z dne 22. 6. 2010 sodbo sodišča druge stopnje razveljavilo in zadevo vrnilo drugostopenjskemu sodišču v novo sojenje. Glede na to je pritožbeno sodišče pritožbo tožene stranke ponovno obravnavalo le v zvezi z odločitvijo sodišča prve stopnje, kot izhaja iz 1. in 2. točke izreka izpodbijane sodbe.

Pritožba je utemeljena.

Pritožbeno sodišče je preizkusilo 1. in 2. točko izreka izpodbijane sodbe v mejah uveljavljenih pritožbenih razlogov, pri čemer je v skladu z določbo drugega odstavka 350. člena Zakona o pravnem postopku (ZPP, Ur. l. RS, št. 26/99 in nadalj.) po uradni dolžnosti pazilo na bistvene kršitve določb postopka, navedene v tej določbi in na pravilno uporabo materialnega prava. Pri tem preizkusu je ugotovilo, da sodišče prve stopnje v zvezi z odločitvijo iz 1. in 2. točke izreka izpodbijane sodbe, bistvenih kršitev določb postopka, na katere pazi pritožbeno sodišče po uradni dolžnosti in ki jih tožena stranka le pavšalno zatrjuje, ni storilo, vendar pa je zaradi zmotne uporabe materialnega prava dejansko stanje ostalo nepopolno ugotovljeno.

Sodišče prve stopnje je na podlagi dokaznega postopka, v okviru katerega je zaslišalo tožnico in zakonito zastopnico tožene stranke in vpogledalo vse listine, ki so bile s strani obeh strank tega individualnega delovnega spora vložene v spis, ugotovilo, da je redna odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnih razlogov, ki

jo je tožena stranka podala tožnici s sklepom z dne 4. 9. 2008, nezakonita zato, ker jo je tožena stranka podala po izteku roka 30 dni iz člena 88/5 Zakona o delovnih razmerjih (ZDR, Ur. l. RS, št. 42/2002). Ugotovilo je, da se je tožena stranka že v juniju 2007 seznanila z nastankom razlogov za odpoved pogodbe o zaposlitvi tožnici, izpodbijana odpoved pa je bila podana šele 4. 9. 2007.

Takšna odločitev sodišča prve stopnje pa je vsaj preuranjena. Na podlagi izvedenih dokazov bi bilo mogoče zaključiti, da je tožena stranka tožnici odpovedala pogodbo o zaposlitvi v postopku odpovedi pogodbe o zaposlitvi večjemu številu delavcev iz poslovnih razlogov (ki je opredeljen v določbah členov 96 do 102 ZDR). Tako je zakonita zastopnica tožene stranke na glavni obravnavi dne 26. 2. 2008 jasno izpovedala, da je izvedla postopek odpovedi večjemu številu presežnih delavcev, sprejela tudi program razreševanja presežnih delavcev in da se je konec junija začel formalni postopek za ugotavljanje, katerih delavcev ne bodo več potrebovali, saj je bilo na šoli teh delavcev 12. Tudi na podlagi listin, ki jih je kot dokaz v spis vložila tožena stranka, bi bilo mogoče zaključiti, da je bil pri toženi stranki voden postopek odpovedi pogodbe o zaposlitvi večjemu številu delavcev. Pritožbeno sodišče tako le primeroma navaja, da je iz obvestila o možnosti odpovedi pogodbe o zaposlitvi, ki ga je tožena stranka dne 23. 5. 2007 naslovila na Zavod RS za zaposlovanje, razvidno, da obstaja možnost odpovedi pogodbe o zaposlitvi večjemu številu delavcev pri toženi stranki. Enako izhaja tudi iz obvestila o možnosti odpovedi pogodbe o zaposlitvi, ki jo je tožena stranka dne 23. 5. 2007 naslovila na sindikat V. Poleg tega bi bilo mogoče tudi na podlagi obvestila o nameravani redni odpovedi iz poslovnega razloga, ki ga je tožena stranka poslala sindikatu tožene stranke in dopisa tožene stranke, naslovljenega na Ministrstvo za šolstvo in šport z dne 17. 8. 2007, zaključiti, da je tožena stranka redno odpovedala pogodbe o zaposlitvi po postopku odpovedi večjemu številu delavcev iz poslovnih razlogov.

ZDR je postopek rednih odpovedi pogodb o zaposlitvi večjemu številu delavcev uredil drugače, kot pa je urejen postopek redne odpovedi pogodbe o zaposlitvi manjšemu številu delavcev (pojem večjega števila delavcev je definiran v 96. členu ZDR). V času izpodbijane redne odpovedi pogodbe o zaposlitvi veljavni 88. člen ZDR je v 5. odstavku določal, da mora delodajalec podati odpoved najkasneje v 30 dneh od seznanitve z razlogi za redno odpoved in najkasneje v šestih mesecih od nastanka razloga. Ta rok za podajo odpovedi pa je delodajalec zavezoval le v primeru tako imenovanih individualnih odpustov, saj določbe ZDR v členu od 96 do 102 ne opredeljujejo roka, v katerem mora delodajalec delavcem, katerih dela ne potrebuje, podati redno odpoved pogodbe o zaposlitvi. Glede na to določba člena 88/5 ZDR v primeru odpovedi pogodbe o zaposlitvi večjemu številu delavcev ne pride v poštev (takšno stališče je bilo zavzeto v številnih odločitvah pritožbenega sodišča, tako npr. sodba opr. št. Pdp 656/2004 z dne 16. 12. 2004, sodbo opr. št. Pdp 315/2005 z dne 25. 8. 2005, sodba opr. št. Pdp 1755/2004 z dne 23. 11. 2005, ...).

Ker sodišče prve stopnje v dosedanjem postopku ni ugotavljalo, če je tožena stranka tožnici podala izpodbijano redno odpoved pogodbe o zaposlitvi po postopku in v skladu z določbami ZDR, ki opredeljujejo odpoved pogodbe o zaposlitvi večjemu številu delavcev, je vsaj preuranjeno zaključilo, da je izpodbijana redna odpoved pogodbe o zaposlitvi nezakonita zato, ker tožena stranka ni spoštovala roka iz člena 88/5 ZDR. Iz tega razloga je pritožbeno sodišče pritožbi tožene stranke tudi v tem delu ugodilo, odločitev sodišča prve stopnje o nezakonnosti izpodbijane redne odpovedi pogodbe o zaposlitvi, o reintegraciji, o prijavi v obvezna zavarovanja in o vpisu delovne dobe v delovno knjižico razveljavilo ter zadevo v tem obsegu vrnilo sodišču prve stopnje v novo sojenje (355. člen ZPP). Glede na naravo stvari in okoliščine primera je ocenilo, da samo ne more dopolniti postopka v zvezi z ugotavljanjem zakonitosti izpodbijane redne odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga. V ponovnem postopku bo moralo sodišče prve stopnje ugotoviti, če drži jo navedbe tožene stranke, da je bila tožnici izpodbijana redna odpoved pogodbe o zaposlitvi podana po postopku odpovedi pogodbe o zaposlitvi večjemu številu delavcev. Če je ta trditev tožene stranke točna,

potem izpodbijana redna odpoved pogodbe o zaposlitvi ni bila prepozna, zato bo moralo to odpoved v nadaljevanju preizkusiti tudi glede njene vsebinske zakonitosti. V kolikor pa bo na podlagi izvedenih dokazov ugotovilo, da je šlo pri izpodbijani redni odpovedi pogodbe o zaposlitvi za t.i. individualni odpust, potem bo moralo to pogodbo ponovno presoati tudi glede na določbo v spornem obdobju veljavnega 5. odstavka 88. člena ZDR. Ugotovitev, da je bila tožena stranka z razlogom za redno odpoved pogodbe o zaposlitvi seznanjena že v juliju 2007, to redno odpoved pa je podala šele 4. 9. 2007, sicer utemeljuje zaključek sodišča prve stopnje, da je v takšnem primeru redna odpoved pogodbe o zaposlitvi prepozna.

V zvezi s tem so neutemeljene pritožbene navedbe tožene stranke o tem, da tudi v primeru, če bi bil v konkretni zadevi uporabljen člen 88/5 ZDR, izpodbijana redna odpoved pogodbe o zaposlitvi ne bi bila prepozna. 30-dnevni rok iz člena 88/5 ZDR namreč ni vezan na dokončnost odločitve o odpovedi s strani delodajalca glede na 48. člen Zakona o financiranju vzgoje in izobraževanja (Ur. l. RS, št. 12/96 in nadalj.), temveč na dan podaje redne odpovedi pogodbe o zaposlitvi. Pritožbeno sodišče ob tem še pripominja, da bo v tem individualnem delovnem sporu pomembna tudi ugotovitev, če je tožena stranka tožnici izpodbijano redno odpoved pogodbe o zaposlitvi dejansko podala skladno z določbami ZDR, ki opredeljujejo odpoved pogodbe o zaposlitvi večjemu številu delavcev. Če bi bilo namreč v postopku ugotovljeno, da niso bili izpolnjeni pogoji za odpoved večjemu številu delavcev iz poslovnih razlogov (kot jih opredeljuje 96. člen ZDR) potem bo potrebno kljub temu, da je tožena stranka postopek odpovedi pogodbe o zaposlitvi tožnici vodila po postopku odpovedi večjemu številu delavcev iz poslovnih razlogov, to redno odpoved pogodbe o zaposlitvi šteti kot redno odpoved pogodbe o zaposlitvi, ki jo delodajalec poda manjšemu številu delavcev (vključno z upoštevanjem določbe 88. člena ZDR).

Pritožbeno sodišče o pritožbenih stroških tožene stranke v tem sklepu ni ponovno odločalo, ker je bilo o njih odločeno že s sklepom pritožbenega sodišča opr. št. Pdp 769/2008 z dne 23. 4. 2009.

Datum zadnje spremembe: 05.04.2011